

عنوان مقاله:

تاملی در معنای یک کنایه با تکیه بر بینی از حافظ

محل انتشار:

پژوهشنامه ی متون ادبی دوره ی عراقی، دوره 4، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

نجمه دری - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

مساله اصلی این پژوهش تامل و تعمق در معنای عبارت «جامه /پیرهن/پیراهن در نیکنامی» است که در دو بیت از دیوان حافظ صراحتاً بدان اشاره شده است و شارحان اغلب آن را مبهم دانسته اند. در اینجا با بررسی پیشینه این عبارت در شعر شاعران پیش از حافظ و بررسی ادامه حضور آن در شعر سخنوران پس از وی، ابیات مرتبط را با هم تطبیق داده و با عنایت به ساحت چندبعدی اندیشه حافظ که شگرد ادبی بارز و متعالی در شعر اوست، به بررسی ابعاد مختلف معنایی این عبارت پرداخته‌ایم. به زعم ما، این عبارت به ماجرای دریده شدن پیراهن حضرت یوسف که در قرآن نیز آمده است اشاره دارد؛ چراکه در این داستان قرآنی و اساطیری نحوه دریده شدن پیراهن، برهان بیگناهی و نیکنامی یوسف بوده است. علاوه برآن از آنجاکه با بهره گیری از آرایه ایهام تناسب معنای دور و نزدیک هم‌زمان موردتوجه بوده است، جامه دریدن از شوق در سماع و بیخودی نیز در کنار پیراهن یوسف به ذهن متبادر میشود که ارتباط مستقیم با قید نیکنامی ندارد. شرحهای موجود و معتبر از اشعار حافظ و اشارات حافظ‌پژوهان در این پژوهش و در ذیل ابیات موردنظر مطالعه و بررسی شده اند و نتایج حاصل به شیوه توصیفی - تحلیلی و بر مبنای مطالعات کتابخانه‌ای مورد نقد و تحلیل قرار گرفته است.

کلمات کلیدی:

حافظ، حافظ‌پژوهی، حافظ‌شناسی، جامه دریدن، یوسف و زلیخا، غزل سبک عراقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1977319>

